Dosarul: nr.2a-3742/23 Judecător: Tamara Mereuță
2-23064008-02-2a-04102023

D E C I Z I E

08 februarie 2024 mun. Chişinău

Colegiul Civil, comercial și de contencios administrativ al Curții de Apel Chișinău

având în componentă:

Președintele completului, judecătorul Nelea Budăi

Judecătorii Ruxanda Pulbere și Marina Anton

examinând în procedura cererilor cu valoare redusă apelul declarat de ***** în cauza civilă intentată la cererea cererea de chemare în judecată depusă de Î.M. „Incaso" S.R.L împotriva lui ***** cu privire la încasarea datoriei, împotriva hotărârii Judecătoriei Hâncești (sediul central) din 31 iulie 2023, prin care acțiunea a fost admisă,

c o n s t a t ă:

La data de 04 mai 2023, prin intermediul secției de evidenta şi documentare procesuală a Judecătoriei Hînceşti, sediul Central a parvenit cererea de chemare în judecată, înaintată de reclamantul Î.M. „Incaso" S.R.L împotriva lui Ochişor Mihail despre încasarea datoriei.

În motivarea cererii, reclamantul a indicat că S.R.L "Sebo Credit" în calitate de împrumutător şi Ochişor Mihail în calitate de împrumutat, au încheiat un contract de împrumut. Pentru nerespectarea graficului de rambursare a împrumutului, Ochişor Mihail s-a angajat să plătească pe lîngă suma ratelor de plată a împrumutului, remunerați contractuale (plata ratei dobânzii, comisionul de oferire a numerarului, comision de administrare a împrumutului) şi o penalitate contractuală, care se raportează la durata de întârziere.

Indică că „Sebo credit" S.R.L şi-a onorat obligațiunea, transferând împrumutatului suma împrumutului acordat. Deși la respectarea obligațiunilor de către "Sebo credit "S.R.L, Ochişor Mihail Mihail pînă la ziua adresării în judecată nu şi-a onorat obligațiunile, conform contractului împrumutatul a fost înștiințat despre faptul nerespectării clauzelor contractuale prin notificările recomandate, expediate în adresa acestuia.

În adresa lui Ochişor Mihail a fost expediată reclamația, prin care el a fost informat repetat despre nerespectarea clauzelor contractuale şi despre rezilierea anticipată a contractului de către împrumutător şi obligațiunea acestuia de a returna împrumutul, remunerațiile contractuale (plata ratei dobânzii, comisionul de oferire a numerarului, comisionul de administrare a împrumutului) şi a penalităților calculate conform contractului.

Ulterior, datoria pârâtului a fost cesionată comisiei de gestiune a creanțelor Î.M. „Incaso" S.R.L.

La data înaintării cererii de chemare în judecată, datoria lui Ochişor Mihail față de Î.M. „Incaso" S.R.L constituie suma de 19 600 lei, fiind calculată conform contractului de împrumut în felul următor: costul total al împrumutului restant - 9 800 lei, penalitatea contractuală - 9800 lei. Fiind nevoit să se adreseze în judecată cu cererea respectivă, reclamantul a suportat cheltuieli

legate de achitarea taxei de stat în sumă de 588,00 lei şi pentru asistența juridică în sumă de 1000,00 lei.

<u>Cere reclamanta Î.M. „Incaso" S.R.L instanței de judecată:</u>

încasarea din contul lui Ochișor Mihail a sumei totale de 21 188,00 lei.

Prin hotărârea Judecătoriei Hâncești, sediul Central din 31.07.2023, acțiunea depusă de Î.M. „Incaso" S.R.L a fost admisă integral și s-a dispus încasarea din contul lui Ochişor Mihail în folosul Î.M. „Incaso" S.R.L suma de 19 600 lei cu titlu de datorie conform contractului de împrumut, plus suma de 588 lei cu titlu de taxă de stat ,plus suma de 1000 lei cheltuieli pentru asistența juridică, iar în total suma de 21 188,00 lei.

Nefiind de acord cu hotărârea Judecătoriei Hâncești, sediul Central din 31.07.2023 Ochișor Mihail a contestat-o cu apel.

Ulterior, la data de 07 septembrie 2023, Ochișor Mihail a contestat cu apel hotărârea Judecătoriei Hîncești (sediul central) din 31 iulie 2023, solicitând casarea hotărârii primei instanțe, cu remiterea cauzei la rejudecare.

În motivarea apelului declarat apelantul a invocat că nu este de acord cu hotărârea Judecătoriei Hâncești, sediul Central din 31.07.2023 dat fiind faptului că instanța nu a elucidat pe deplin circumstanțele cauzei care au importanță pentru soluționarea pricinii și anume prima instanță a omis să cerceteze circumstanțele care pot fi determina influența desfășurarea procesului.

Consideră, că instanța nu a luat în cont interesele celeilalte părți la raportul juridic: debitorul şi fidejusorii. Raporturile civile se bazează si pe principiul recunoașterii egalității participanților la aceste raporturi. Este evident că într-un raport juridic părțile au interese reciproce, care nu pot fi neglijate, iar atunci când o parte neglijează interesele celeilalte părți, se pot afecta drepturile celeilalte părți.

Relată că in conformitate cu prevederile din Legea nr.23 din 27.02.2020 pentru modificarea unor acte legislative, art. 15 alin. (7) conform căreia, se interzice aplicarea oricăror plăți (inclusiv dobânzi, comisioane, taxe, penalități, dobânzi de întârziere şi orice alt tip de plăți) aferente unui contract de acordare a creditului pentru consumator pe un termen mai mic de 2 ani şi/sau în care suma inițială debursată este de până la 50 de mii de lei (pentru linia de credit, valoarea de referință se va considera suma maximă stabilită în contractul de credit), a căror valoare totală să depășească valoarea debursată conform contractului respectiv sau valoarea de intrare a bunului în contractul de leasing financiar.

Respectiv, limitările introduse în Legea 202/2013, începând cu data de 20.06.2020 se aplică inclusiv şi contractelor de împrumut încheiate de organizațiile de creditare nebancară până la această dată, dar care încă sunt în derulare sau chiar dacă termenul de plată a ajuns la scadență, debitorul întârzie să efectueze plățile potrivit contractului.

În acest sens susține că modificările operate în anul 2022 operează expres că organizațiile de creditare nebancară în caz de aplicare eronată a plăților contractuale, riscă conform art. 15 alin. (9) din Legea 202/2013 să solicite doar restituirea sumei acordate către consumator şi nimic mai mult.

Organizațiile de creditare nebancară urmează să stabilească costurile totale ale creditului în limitele stabilite de art. 15 alin. (7) din Legea 202/2013.

Așadar, conform art. V alin. (1) al Legii nr. 93 din 07.04.2022 pentru modificarea unor acte normative, pentru contractele de credit care au fost încheiate până la data de 29.05.2022 şi sunt în curs de realizare, iar scadența acestora nu a survenit, organizația de creditare nebancară

va calcula creanțele (dobânda şi alte comisioane, plăţi) începând cu 29.07.2022 potrivit regulii stabilite de acest articol, indiferent de costurile care au fost stabilite în contract.

Motivul secund al prezentei cereri înaintate a constituit şi faptul că clauzele contractuale contravin normelor legislative în vigoare şi anume fiind încălcate atît norme speciale referitor la prevederile Legii cu privire la contractele încheiate cu consumatorii, reflectate în Legea nr. 202 din 12 iulie 2013, cît şi normele generale oglindite de art. 220-222, art. 716 şi 718 ale Codului Civil modernizat.

Studiind materialele dosarului, Colegiul Civil consideră necesar de a admite apelul, cu casarea hotărârii primei instanțe şi restituirea pricinii spre rejudecare din următoarele considerente.

Potrivit prevederilor art.385 lit.d) CPC, instanţa de apel, după ce judecă apelul, este în drept să admită apelul, să caseze integral hotărârea primei instanțe şi să trimită pricina spre rejudecare în prima instanță în cazul în care s-a încălcat competenta jurisdicțională.

În conformitate cu prevederile art.388 alin.(1) lit.b) CPC, hotărârea primei instanțe urmează a fi casată, independent de argumentele cererii de apel, dacă pricina a fost examinată în absența unui participant la proces căruia nu i s-a comunicat locul, data şi ora şedinţei de judecată.

În temeiul art.240 alin.(1) CPC, la deliberarea hotărârii, instanța judecătorească apreciază probele, determină circumstanțele care au importantă pentru soluționarea pricinilor, care au fost sau nu stabilite, caracterul raportului juridic dintre părţi, legea aplicabilă soluționării pricinii şi admisibilitatea acțiunii.

Potrivit art.276^2 CPC, dacă valoarea cererii în cauzele de încasare a unei sume de bani nu depășește 10 salarii medii pe economie prognozate la data sesizării instanței, fără a se lua în considerare dobânzile, penalitățile, cheltuielile de judecată şi alte venituri accesorii, această cerere se examinează ca cerere cu valoare redusă.

Conform prevederilor art.276^3 CPC, procedura cu privire la cererile cu valoare redusă este scrisă. Judecătorul poate dispune citarea participanților la proces dacă apreciază acest fapt ca fiind necesar sau dacă admite solicitarea uneia dintre părți de a examina cererea în ședință publică.

Judecătorul poate să respingă o astfel de solicitare în cazul în care consideră că, ținând cont de împrejurările cauzei, nu sânt necesare dezbateri publice. Respingerea se dispune printr-o încheiere motivată care poate fi atacată odată cu fondul.

În termen de 30 de zile de la comunicarea cererii de chemare în judecată şi a înscrisurilor anexate, inclusiv în cazul comunicării prin intermediul Programului integrat de gestionare a dosarelor, pârâtul prezintă instanței judecătorești şi reclamantului o referință, precum şi copii de pe înscrisurile necesare.

Pârâtul poate depune o cerere reconvențională în condițiile art.172 şi 173 doar dacă valoarea acțiunii reconvenționale nu depășește valoarea admisibilă şi condițiile legale de exercitare a cererii inițiale cu valoare redusă.

Dacă din materialele cauzei rezultă că cererea nu poate fi examinată în ordinea stabilită pentru cererile cu valoare redusă, judecătorul, prin încheiere motivată care poate fi atacată odată cu fondul, dispune examinarea cauzei în ordine generală. În acest caz, prevederile prezentului capitol sânt inaplicabile.

Conform art.276^4 CPC, instanța soluționează cauza şi adoptă dispozitivul hotărârii într-un termen de cel mult 6 luni de la data depunerii cererii. Dacă, după ce i s-au comunicat cererea de chemare în judecată şi înscrisurile anexate, pârâtul nu depune referință, soluționarea cererii se face în baza materialelor anexate la dosar.

Hotărârea judecătorească adoptată se publică pe pagina web a instanței judecătorești şi se comunică participanților la proces, inclusiv prin intermediul Programului integrat de gestionare a dosarelor. Hotărârea judecătorească poate fi atacată cu apel, care se examinează în condițiile prezentului cod.

Deciziile instanței de apel nu se supun recursului, fiind definitive şi irevocabile de la pronunțare. Instanța de apel examinează cererea de apel în procedură scrisă sau cu citarea participanților la proces, prevederile art.2763 fiind aplicabile corespunzător.

Conform dispozițiilor art.118 alin.(3) şi alin.(5) CPC, circumstanţele care au importanţă pentru soluţionarea justă a pricinii sunt determinate definitiv de instanţa judecătorească pornind de la pretenţiile şi obiecţiile părţilor şi ale altor participanţi la proces, precum şi de la normele de drept material şi procedural ce urmează a fi aplicate. Astfel, în opinia instanţei circumstanţele care au importanţă pentru soluţionarea justă a pricinii au fost determinate definitiv, reieşind din pretenţiile şi actele probatorii prezentate în şedinţa de judecată.

Articolul 130 alin.(1) CPC statuează că instanţa judecătorească apreciază probele după intima ei convingere, bazată pe cercetarea multe aspectual, completă, nepărtinitoare şi nemijlocită a tuturor probelor din dosar în ansamblul şi interconexiunea lor, călăuzindu-se de lege.

Potrivit dispozițiilor art.373 alin.(1), (2), (5) CPC instanţa de apel verifică, în limitele cererii de apel, ale referințelor şi obiecțiilor înaintate, legalitatea şi temeinicia hotărârii atacate în ceea ce privește constatarea circumstanțelor de fapt şi aplicarea legii în primă instanță.

În limitele apelului, instanţa de apel verifică circumstanțele şi raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanţe, precum şi cele care nu au fost stabilite, dar care au importantă pentru soluționarea pricinii, apreciază probele din dosar şi cele prezentate suplimentar în instanță de apel de către participanții la proces. Instanţa de apel este obligată să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel.

Astfel, prevederile legale enunțate în mod expres obligă instanța de apel să verifice circumstanțele şi raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanțe, precum şi cele care nu au fost stabilite şi este obligată să verifice legalitatea hotărârii în întregul ei şi să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel.

Din conținutul celor relatate Colegiul reţine că sarcina instanţei de apel derivă reieşind din dispozițiile art.373 alin.(1), (2), (5) CPC, în condiţiile în care instanţa de fond a soluţionat fondul cauzei, cu expunerea argumentelor în vederea admiterii sau respingerii acţiunii în raport cu concluziile reţinute de către aceasta.

Colegiul Civil reține că instanța de apel, potrivit regulilor unui proces echitabil, reținându--se rolul determinant al concluziilor sale, are obligația să examineze efectiv problemele esențiale care îi sunt supuse aprecierii şi să nu se limiteze la însușirea motivelor instanței inferioare. (Hirro Balani c. Spaniei, nr. 18064/91 din 09.12.1994 §27; Georgiadis c. Greciei nr.21522/93 din 29.05.1997 §43).

Colegiul reține că în conformitate cu prevederile art.1 CPC, legislația procedurală civilă a Republicii Moldova reglementează raporturile sociale referitoare la raporturile procesuale civile ce apar la înfăptuirea justiției de către instanțele judecătorești de drept comun în cadrul judecării cauzelor în acțiuni civile, precum și a altor cauze, date în competența lor de prezentul cod și de alte legi

Conform art.5 CPC, orice persoană interesată este în drept să se adreseze în instanța de judecată în modul stabilit de lege, pentru a-şi apăra drepturile încălcate sau contestate, libertățile şi interesele legitime.

Conform art.10 alin.(1) Cod civil persoanele fizice și juridice participante la raporturile juridice civile trebuie să își exercite drepturile și să își execute obligațiile cu bună-credință, în acord cu legea, cu contractul, cu ordinea publică și cu bunele moravuri. Buna-credință se prezumă până la proba contrară.

Potrivit alin.(2) neexercitarea de către persoanele fizice și juridice a drepturilor civile ce le revin nu duce la stingerea acestora, cu excepția cazurilor prevăzute de lege.

Conform art.11 alin.(1) Cod civil buna-credință este un standard de conduită a unei părți, caracterizată prin corectitudine, onestitate, deschidere și luarea în cont a intereselor celeilalte părți la raportul juridic.

Potrivit alin.(2) al aceluiași articol în special, este contrar bunei-credințe ca o parte să acționeze în contradicție cu declarațiile pe care le-a făcut anterior sau cu comportamentul pe care l-a avut anterior în cazul în care cealaltă parte, în detrimentul său, s-a bazat în mod rezonabil pe acele declarații sau acel comportament.

În temeiul art.13 alin.(1) Cod civil niciun drept subiectiv nu poate fi exercitat predominant în scopul de a cauza altei persoane un prejudiciu sau a-i dăuna în alt mod (abuzul de drept).

Prevederile alin.(2) indică că în cazul abuzului de drept, instanța de judecată, ținând cont de natura și consecințele acestuia, refuză titularului în apărarea dreptului subiectiv exercitat abuziv sau, după caz, îl obligă la încetarea exercitării abuzive.

Alin.(3) indică statuează că dacă abuzul de drept a dus la încălcarea dreptului subiectiv al unei alte persoane, aceasta poate cere repararea prejudiciului cauzat.

Dispozițiile art.14 alin.(1) Cod civil indică că nici o persoană nu poate invoca, la întemeierea pretenției sale, fapta ilicită sau de rea-credință pe care tot ea a săvârșit-o sau la care a participat.

Alin.(2) stabilește că nici o persoană nu poate obține un avantaj din comportamentul său ilicit sau de rea-credință.

În temeiul art.15 alin.(1) Cod civil apărarea drepturilor civile încălcate se face pe cale judiciară.

În temeiul art.9 alin.(1) și (2) CPC, instanței judecătorești îi revine un rol diriguitor în organizarea şi desfășurarea procesului, ale cărui limite şi al cărui conținut sânt stabilite de prezentul cod şi de alte legi.

În termen de 30 de zile de la comunicarea cererii de chemare în judecată şi a înscrisurilor anexate, inclusiv în cazul comunicării prin intermediul Programului integrat de gestionare a dosarelor, pârâtul prezintă instanței judecătorești şi reclamantului o referință, precum şi copii de pe înscrisurile necesare.

Pârâtul poate depune o cerere reconvențională în condițiile art.172 şi 173 doar dacă valoarea acțiunii reconvenționale nu depășește valoarea admisibilă şi condițiile legale de exercitare a cererii inițiale cu valoare redusă.

Reieșind din materialele cauzei și argumentele invocate de către apelant rezultă fără echivoc că apelantul Ochișor Mihail solicitând casarea hotărârii primei instanțe și remiterea cauzei la rejudecare a invocat faptul că nu a fost înștiințat legal, cu comunicarea cererii de chemare în judecată şi a înscrisurilor anexate ***pentru a se opune cu referință vizavi de sumele indicate de către creditorul urmăritor.***

În conformitate cu prevederile art.239 CPC, hotărârea judecătorească trebuie să fie legală şi întemeiată. Instanța își întemeiază hotărârea numai pe circumstanțele constatate nemijlocit de instanță şi pe probele cercetate.

Hotărârea întemeiată se bazează pe dovezile ce corespund cu cerințele despre pertinența lor, adică care confirmă, combat ori pun la îndoială concluziile referitoare la existența sau inexistența de circumstanțe, importante pentru soluționarea justă a cazului.

În conformitate cu art.26 alin.(1), (2) CPC procesele civile se desfășoară pe principiul contradictorialității şi egalității părților în drepturile procedurale.

Contradictorialitatea presupune organizarea procesului astfel încât părțile şi ceilalți participanți la proces să aibă posibilitatea de a-şi formula, argumenta şi dovedi poziția în proces, de a alege modalitățile şi mijloacele susținerii ei de sine stătător şi independent de instanță, de alte organe şi persoane, de a-şi expune opinia asupra oricărei probleme de fapt şi de drept care are legătură cu pricina dată judecății şi de a-şi expune punctul de vedere asupra inițiativelor instanței.

În caz contrar, nerespectarea acestor obligații, care se regăsesc şi în principiile fundamentale a procedurii civile expuse la art. art. 9 și 26 Cod de procedură civilă, afectează atât aparențele de imparțialitatea obiectivă a instanței, cât şi cele de echitate a procesului judiciar.

Or, instanța de apel nu este în drept de a admite derogări de la prevederile legii și de a acorda facilități în detrimentul celorlalți participanți ai procesului. Or, principiul preeminenței dreptului, inserat în preambulul Convenției Europene şi Statutul Consiliului Europei, constituind în același timp un important impuls la adoptarea Convenției (Golder contra Regatului Unit al Marei Britanii, nr. 4451/70 din 21.02.1975, par. 34, f.d. 30), cât şi parte integrantă a Convenției în conformitate cu prevederile art. 31 alin. (2) al Convenției de la Viena cu privire la dreptul tratatelor din 23.05.1969, nu poate fi neglijat la soluționarea pricinilor civile, potrivit prevederilor art. 12 Cod de procedură civilă.

Colegiul reține, că în circumstanțele speței, sacrificarea principiului preeminenței dreptului va avea inter alia drept efect defavorizarea procesuală a apelantei, deoarece asemenea acțiuni nu pot fi admise de către instanța de judecată decât în condițiile expres stabilite de lege, în caz contrar, acțiunile arbitrare ale instanțe sunt incompatibile testului de imparțialitatea obiectivă perceput de un observator informat şi dezinteresat. Imparțialitatea este esențială pentru îndeplinirea adecvată a funcției judiciare, ea privește nu doar hotărârea însăşi, ci şi întreg procesul, prin care se ajunge la aceasta (valoarea 2, principiile de la Bangalore privind conduita judiciară).

Mai mult decât atât, potrivit definiției date în jurisprudența CtEDO noțiunii de certitudine legală, se menționează inter alia că legislația națională trebuie să fie expusă cu o suficientă precizie pentru a oferi posibilitatea persoanelor de a-şi reglementa comportamentul în sensul posibilității obținerii unor ”consultații adecvate” de a prevedea în caz de necesitate la un nivel rezonabil, consecințele, ce pot surveni în rezultatul anumitor acţiuni (Sunday Times vs UK 26.04.1979, §49).

Certitudine legală impusă inter alia regulilor de procedură civilă în calitate de condiție sine qua non a unui proces echitabil, vizează atât drepturile apelantului, cât şi ale intimatului, motiv din care instanța de judecată, nu este în drept de a substitui voința legislatorului materializată în conținutul normelor de procedură civilă în vederea exonerării intimatei de sancțiunile procedurale din motivul înțelegerii greșite a efectelor legale.

Conform dispozițiilor art.1 alin.(3) al Constituției Republicii Moldova, în lumina interpretărilor date în jurisprudența constantă a Curţii Constituționale, (hotărârea Curţii Constituționale nr. 2 din 19.01.1998), una din caracteristicile constituționale ale statului de drept o constituie obligațiunea statului, autorităților lui publice, instituțiilor, persoanelor oficiale de a

activa în limitele atribuțiilor lor stabilite de Constituție şi Legi, iar instanța de judecată nu constituie o excepție în acest sens.

Din considerentele expuse şi ținând cont de faptul, că hotărârea instanței este neîntemeiată și emisă cu încălcarea normelor de drept procedural, iar motivele invocate de către apelant sunt întemeiate, Colegiul reiterează concluzia de a admite apelul cu casarea hotărârii instanței de fond şi trimiterea cauzei la rejudecare, deoarece hotărârea nu este conformă prevederilor art. 239 Cod de procedură civilă.

La rejudecarea cauzei prima instanță urmează să țină cont de cele relatate în prezenta decizie, să întreprindă măsuri în vederea examinării cauzei conform competenței și să adopte o hotărâre temeinică și corectă.

În conformitate cu prevederile art.385 lit.d), art.390 CPC, Colegiul Civil,

d e c i d e:

Se admite apelul declarat de *****

Se casează hotărârea Judecătoriei Hâncești, sediul Central din 31.07.2023, în cauză civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Î.M. „Incaso” S.R.L împotriva lui ***** cu privire la încasarea datoriei, cu restituirea pricinii la rejudecare în aceiași instanță, în alt complet de judecată.

Decizia nu se supune nici unei căi de atac.

Președintele completului,
Nelea Budăi

Judecătorii Ruxanda Pulbere

Marina Anton